Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2025/988

13.2.2025

OZNÁMENIE KOMISIE

Výkladové usmernenia k uplatňovaniu článkov 4 a 6 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1280, ktorým sa s ohľadom na inváziu Ruska na Ukrajinu stanovujú osobitné a dočasné opatrenia týkajúce sa vodičských dokladov vydaných Ukrajinou v súlade s jej právnymi predpismi, po predĺžení obdobia dočasnej ochrany osôb vysídlených z Ukrajiny po 6. marci 2025

(C/2025/988)

1. Úvod

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1280 ([1]) nadobudlo účinnosť 27. júla 2022. Stanovujú sa ním určité opatrenia vzhľadom na vodičské doklady vydané Ukrajinou v súlade s jej právnymi predpismi osobám so štatútom dočasnej ochrany alebo primeranej ochrany podľa vnútroštátneho práva v súlade so smernicou Rady 2001/55/ES ([2]) a s vykonávacím rozhodnutím Rady (EÚ) 2022/382 ([3]). V súlade s článkom 9 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2022/1280 sa predmetné nariadenie prestane uplatňovať deň nasledujúci po tom, čo obdobie uplatňovania dočasnej ochrany osôb vysídlených z Ukrajiny, ako sa uvádza v článku 4 smernice 2001/55/ES, uplynie v súlade s článkom 6 uvedenej smernice.

V týchto usmerneniach k výkladu sa stanovuje komisijný výklad článkov 4 a 6 nariadenia (EÚ) 2022/1280 v súvislosti s predĺžením obdobia dočasnej ochrany osôb vysídlených z Ukrajiny po 6. marci 2025. Účelom usmernení je uľahčiť jednotné uplatňovanie a presadzovanie dodržiavania nariadenia (EÚ) 2022/1280, ako aj pomôcť orgánom členských štátov v tomto ohľade.

Usmerneniami sa nevytvárajú žiadne nové právne predpisy. Navyše Komisia zdôrazňuje, že právomoc záväzne vykladať právne predpisy Únie má len Súdny dvor Európskej únie.

2. Trvanie obdobia dočasnej ochrany

Vykonávacím rozhodnutím (EÚ) 2022/382 sa konštatovala skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES, a preto sa ním zaviedla dočasná ochrana daných vysídlených osôb. V súlade s článkom 4 ods. 1 smernice 2001/55/ES sa dočasná ochrana pôvodne poskytla na jeden rok do 4. marca 2023 a potom sa automaticky predĺžila o ďalší rok do 4. marca 2024. Rada sa v októbri 2023 v súlade s článkom 4 ods. 2 smernice 2001/55/ES rozhodla predĺžiť trvanie dočasnej ochrany o jeden ďalší rok do 4. marca 2025 ([4]). Dôvody na poskytovanie dočasnej ochrany pretrvávali, a preto sa Rada v júni 2024 rozhodla predĺžiť obdobie dočasnej ochrany poskytnutej osobám vysídleným z Ukrajiny ešte o ďalší jeden rok do 4. marca 2026 ([5]).

([1]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1280 z 18. júla 2022, ktorým sa s ohľadom na inváziu Ruska na Ukrajinu stanovujú osobitné a dočasné opatrenia týkajúce sa vodičských dokladov vydaných Ukrajinou v súlade s jej právnymi predpismi (Ú. v. EÚ L 195, 22.7.2022, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1280/oj).

([2]) Smernica Rady 2001/55/ES z 20. júla 2001 o minimálnych štandardoch na poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb a o opatreniach na podporu rovnováhy úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní takýchto osôb a znášaní z toho vyplývajúcich dôsledkov (Ú. v. ES L 212, 7.8.2001, s. 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/55/oj).

([3]) Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/382 zo 4. marca 2022, ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES, a zavádza sa dočasná ochrana (Ú. v. EÚ L 71, 4.3.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/382/oj).

([4]) Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2023/2409 z 19. októbra 2023, ktorým sa predlžuje dočasná ochrana zavedená vykonávacím rozhodnutím (EÚ) 2022/382 (Ú. v. EÚ L, 2023/2409, 24.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2409/oj).

([5]) Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2024/1836 z 25. júna 2024, ktorým sa predlžuje dočasná ochrana zavedená vykonávacím rozhodnutím (EÚ) 2022/382 (Ú. v. EÚ L, 2024/1836, 3.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1836/oj).

Podľa všetkého sa v čase prijatia nariadenia (EÚ) 2022/1280 predpokladalo, že maximálne možné trvanie dočasnej ochrany osobám vysídleným z Ukrajiny pri zohľadnení možných predĺžení podľa článku 4 smernice 2001/55/ES je tri roky ([6]).

V nariadení (EÚ) 2022/1280 sa stanovuje, že na území Únie sa uznávajú platné vodičské preukazy, ktoré vydala Ukrajina osobám so štatútom dočasnej ochrany alebo primeranej ochrany podľa vnútroštátneho práva, a že sa za určitých podmienok predmetným osobám vydávajú osobitné dočasné vodičské doklady. S cieľom minimalizovať administratívne zaťaženie členských štátov a zabrániť opakovanému obnovovaniu sa rozhodlo zaviesť povinnosť zaznamenať najneskorší možný dátum skončenia platnosti vo vodičských dokladoch vydaných v súlade s nariadením (EÚ) 2022/1280. Predmetný dátum mal zodpovedať maximálnemu možnému trvaniu dočasnej ochrany osobám vysídleným z Ukrajiny, čo v čase prijatia podľa očakávaní mal byť 6. marec 2025. V súlade s článkom 4 ods. 3 a článkom 6 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2022/1280 musí maximálna úradná platnosť, bez ohľadu na dátum skončenia platnosti zaznamenaný v dokladoch, zodpovedať trvaniu dočasnej ochrany alebo primeranej ochrany podľa vnútroštátneho práva [výnimkou je prípad, ak držiteľ má vodičský preukaz vydaný podľa vzoru Únie s vyznačeným špeciálnym dočasným kódom Únie „95.01“, ako sa uvádza v článku 4 ods. 1 písm. a) nariadenia (EÚ) 2022/1280 a platnosť daného dokladu uplynie skôr].

3. **Dočasné vodičské doklady vydané v súlade s nariadením (EÚ) 2022/1280**

3.1. **Kvalifikačné karty vodiča vydané v súlade s článkom 4 nariadenia (EÚ) 2022/1280**

Osoby, ktoré chcú pracovať ako vodiči určitých cestných vozidiel na prepravu tovaru alebo cestujúcich v Únii, musia absolvovať základnú kvalifikáciu požadovanú v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2561 ([7]), kým danú prácu môžu začať vykonávať. V určitých prípadoch môže základná kvalifikácia zahŕňať účasť na 140 až 280 hodinách kurzu a zloženie skúšky. Tak vodiči, ktorí sú štátnymi príslušníkmi členských štátov, ako aj vodiči, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín a ktorých zamestnáva alebo ktorých služby využíva podnik so sídlom v členskom štáte, musia získať túto základnú kvalifikáciu v Únii (štátni príslušníci členských štátov v členskom štáte, kde majú miesto obvyklého pobytu, štátni príslušníci tretích krajín v členskom štáte, v ktorom má sídlo podnik, ktorý ich zamestnáva, alebo v členskom štáte, ktorý im vydal pracovné povolenie). Po úspešnom získaní základnej kvalifikácie sa danému vodičovi vydá osvedčenie o odbornej spôsobilosti (OOS) osvedčujúce získanie základnej kvalifikácie.

V niektorých prípadoch sú požiadavky na vydanie OOS a podmienky jeho vydania v tretích krajinách podobné ako požiadavky a podmienky v Únii. Ukrajina v súlade s článkom 368 ods. 1 a prílohou XXXII k Dohode o pridružení medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu a ich členskými štátmi na jednej strane a Ukrajinou na strane druhej ([8]) prispôsobila svoje vnútroštátne právo ustanoveniam smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/59/ES ([9]) [predpis predchádzajúci smernici (EÚ) 2022/2561] v prípade vodičov cestných vozidiel v medzinárodnej doprave. Preto môžu členské štáty uplatňovať zrýchlené konanie a udeliť OOS vydané v Únii podľa článku 4 nariadenia (EÚ) 2022/1280 daným vodičom, ak sú držiteľmi kvalifikačnej karty vodiča vydanej Ukrajinou a vzťahuje sa na nich štatút dočasnej ochrany alebo primeranej ochrany podľa vnútroštátneho práva. Takíto vodiči nemusia získať úplnú základnú kvalifikáciu podľa smernice (EÚ) 2022/2561, ale len absolvovať 35- až 60-hodinový doplnkový povinný výcvik, aby bolo možné vydať im kvalifikačnú kartu vodiča s vyznačeným špeciálnym dočasným kódom Únie „95.01 (max 06.03.2025)“, čo znamená *„Vodič, ktorý je držiteľom OOS a spĺňa požiadavky odbornej spôsobilosti – osobitné vydanie len počas trvania dočasnej ochrany“*, alebo aby bolo možné daný špeciálny dočasný kód Únie vyznačiť v ich vodičskom preukaze alebo osvedčení vodiča. V prípade držiteľov takých kvalifikačných kariet vodiča, vodičských preukazov alebo osvedčení vodiča sa vychádza z predpokladu, že splnili požiadavku povinnej základnej kvalifikácie potrebnej na vedenie vozidiel.

([6]) Pozri odôvodnenie 14 nariadenia (EÚ) 2022/1280.

([7]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2561 zo 14. decembra 2022 o základnej kvalifikácii a pravidelnom výcviku vodičov určitých cestných vozidiel nákladnej a osobnej dopravy (Ú. v. EÚ L 330, 23.12.2022, s. 46, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2561/oj).

([8]) Ú. v. EÚ L 161, 29.5.2014, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/295/oj.

([9]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/59/ES z 15. júla 2003 o základnej kvalifikácii a pravidelnom výcviku vodičov určitých cestných vozidiel nákladnej a osobnej dopravy, ktorou sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (EHS) č. 3820/85 a smernica Rady 91/439/EHS a zrušuje smernica Rady 76/914/EHS (Ú. v. EÚ L 226, 10.9.2003, s. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/59/oj).

Mimoriadny význam má ustanovenie v článku 4 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2022/1280, v ktorom sa stanovuje, že:

„Bez toho, aby boli dotknuté akékoľvek budúce akty Únie týkajúce sa trvania dočasnej ochrany, […] je dátumom skončenia platnosti uvedenej v takýchto kvalifikačných kartách vodiča alebo pripojenej k špeciálnemu dočasnému kódu Únie vyznačenému na vodičských preukazoch 6. marec 2025.

Bez ohľadu na dátum uvedený na týchto dokladoch však ich úradná platnosť zodpovedá trvaniu dočasnej ochrany osôb vysídlených z Ukrajiny *podľa článku 4 smernice 2001/55/ES, primeranej ochrany držiteľa podľa vnútroštátneho práva alebo obdobiu platnosti vodičského preukazu, podľa toho, čo sa skončí skôr. […]“.*

3.2. **Vodičské preukazy vydané v súlade s článkom 6 nariadenia (EÚ) 2022/1280**

Ak osoba so štatútom dočasnej ochrany alebo primeranej ochrany podľa vnútroštátneho práva stratila svoj vodičský preukaz alebo jej bol ukradnutý, a ak možno overiť, že daná osoba nadobudla právo viesť motorové vozidlo v súlade s právnymi predpismi uplatniteľnými na Ukrajine, členské štáty môžu v súlade s článkom 6 nariadenia (EÚ) 2022/1280 danej osobe vydať vodičský preukaz vydaný podľa vzoru Únie. Pri tomto úkone členské štáty vo vodičskom preukaze v kolónke 12 vyznačia špeciálny dočasný kód Únie „99.01 (max 06.03.2025)“, čo znamená „*Osobitný doklad platí len v období trvania dočasnej ochrany (strata alebo krádež vodičského preukazu UA)*“.

Mimoriadny význam má ustanovenie v článku 6 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2022/1280, v ktorom sa stanovuje, že:

„[…] Bez toho, aby boli dotknuté budúce akty Únie týkajúce sa trvania dočasnej ochrany, […] je dátumom skončenia platnosti takéhoto vodičského preukazu 6. marec 2025. ***Bez ohľadu na dátum uvedený na takomto vodičskom preukaze jeho úradná platnosť však zodpovedá dĺžke trvania dočasnej ochrany v súvislosti s osobami vysídlenými z Ukrajiny****, ako sa uvádza v článku 4 smernice 2001/55/ES, alebo dĺžke trvania štatútu dočasnej ochrany alebo primeranej ochrany podľa vnútroštátneho práva udeleného danému držiteľovi, podľa toho, čo sa skončí skôr. […]“.*

4. **Uplatňovanie článkov 4 a 6 nariadenia (EÚ) 2022/1280 v súvislosti s predĺžením obdobia dočasnej ochrany osôb vysídlených z Ukrajiny po 6. marci 2025**

Z ustanovení uvedených v bode 3 jednoznačne vyplýva, že dočasné vodičské doklady vydané v súlade s nariadením (EÚ) 2022/1280 osobám vysídleným z Ukrajiny so štatútom dočasnej ochrany alebo primeranej ochrany podľa vnútroštátneho práva sú platné počas trvania poskytovania dočasnej ochrany alebo primeranej ochrany podľa vnútroštátneho práva, bez ohľadu na dátum vyznačený v predmetných dokladoch („*bez ohľadu*“ na dátum) ([10]). Ako sa v daných článkoch výslovne uvádza, úradná platnosť týchto dokladov „**zodpovedá“** trvaniu štatútu dočasnej ochrany.

Z toho vyplýva, že formulácia týkajúca sa špeciálnych dočasných kódov Únie „95.01“ a „99.01“[„(max 06.03.2025)“], ktorá sa má uviesť v predmetných dočasných dokladoch vydaných podľa nariadenia (EÚ) 2022/1280 v súlade s článkom 4 ods. 1 a článkom 6 ods. 2, sa musí vykladať aj v súvislosti s týmto kľúčovým ustanovením uvedeného nariadenia, ktoré má prednosť.

Praktické uplatňovanie

Komisia sa vzhľadom na rozsah pôsobnosti a ciele nariadenia (EÚ) 2022/1280 a v snahe zaručiť jednotné uplatňovanie jeho ustanovení v čase, kým nie je známe, ako dlho bude trvať maximálne obdobie poskytovania dočasnej ochrany osobám vysídleným z Ukrajiny, domnieva, že v záujme zmiernenia právnej neistoty by sa pri špeciálnych dočasných kódoch Únie „95.01“ a „99.01“ vydávaných v súlade s nariadením (EÚ) 2022/1280 už nemala dopĺňať formulácia „(max 06.03.2025)“.

([10]) Výnimkou je prípad, ak úradná platnosť týchto dokladov uplynie skôr z iných dôvodov, ako sa stanovuje v článku 4 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2022/1280. Napríklad vodičské preukazy s vyznačeným špeciálnym kódom Únie „95.01“ môžu mať kratšiu úradnú platnosť než je obdobie trvania dočasnej ochrany.

Tento maximálny dátum skončenia platnosti sa síce doteraz uvádzal na dočasných vodičských dokladoch v záujme uľahčenia presadzovania právnych predpisov, ale už to na tento účel nie je potrebné ani efektívne. Okrem toho neexistuje žiadne riziko možného nedorozumenia, pretože špeciálne dočasné kódy Únie sa vydávajú len v súlade s nariadením (EÚ) 2022/1280 a na trvanie jeho uplatňovania. [Tým nie je dotknutá skutočnosť, že úradná platnosť týchto dokladov môže uplynúť skôr z iných dôvodov, ako sa stanovuje v článku 4 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2022/1280.]

Komisia sa v snahe predísť možným nedorozumeniam pri uplatňovaní článkov 4 a 6 nariadenia (EÚ) 2022/1280 preto domnieva, že členské štáty by sa mali riadiť týmito bodmi:

— Dopĺňanie formulácie „(max 06.03.2025)“ k špeciálnym dočasným kódom Únie „95.01“ a „99.01“ vydávaným v súlade článkom 4 a článkom 6 nariadenia (EÚ) 2022/1280 už nie je účelné.

— Podobne v prípadoch, keď táto formulácia už bola doplnená do relevantných vodičských dokladov, už viac nemá právny význam a v skutočnosti už je zastaraná.

— Úradná platnosť kvalifikačných kariet vodiča s vyznačeným špeciálnym dočasným kódom Únie „95.01“ alebo toho istého kódu vyznačeného vo vodičských preukazoch alebo osvedčeniach vodiča sa má vykladať tak, že **zodpovedá trvaniu dočasnej ochrany** osobám vysídleným z Ukrajiny (aj vtedy, ak pôjde o obdobie dlhšie než do 6. marca 2025), trvaniu primeranej ochrany držiteľovi podľa vnútroštátneho práva alebo trvaniu platnosti vodičského preukazu, podľa toho, čo sa skončí skôr.

— Úradná platnosť vodičských preukazov s vyznačeným špeciálnym dočasným kódom Únie „99.01“ sa má vykladať tak, že **zodpovedá trvaniu dočasnej ochrany** osobám vysídleným z Ukrajiny (aj vtedy, ak pôjde o obdobie dlhšie než do 6. marca 2025) alebo trvaniu primeranej ochrany držiteľovi podľa vnútroštátneho práva, podľa toho, čo sa skončí skôr.

— Členské štáty, ktoré uplatňujú alebo začínajú uplatňovať články 4 a/alebo 6 nariadenia (EÚ) 2022/1280 by odteraz mali dané špeciálne dočasné kódy Únie v dočasných vodičských dokladoch uvádzať bez dátumu skončenia platnosti.